

В.П.Клименко, к.с.-г.н., зав.сектором КСіРВ;
М.М.Борисенко, д.с.-г.н., проф.каф.виноградарства ПФ НУБіП «НАТУ»;
Н.Л.Студенникова, с.н.с., к.с.-г.н.;
А.І.Рачинська, с.н.с., к.б.н.;
О.В.Разгонова, н.с., к.с.-г.н.;
З.В.Котоловець, м.н.с.;
С.Г.Макєєв, пр. інженер;
В.О.Володін, аспірант
 Національний інститут винограду і вина «Магарач»

ЯКІСТЬ ЩЕПЛЕННЯ НА НОВИХ ПІДЩЕПНИХ СОРТАХ ВИНОГРАДУ

Сучасне розсадництво має базуватися на досягненні світового рівня і орієнтуватися на міжнародні стандарти. Одним з основних факторів, що стримують збільшення виробництва щеплених саджанців винограду, є нестача високоякісних чубуків підщепних сортів. Від того, на якій підщепі буде щеплений той чи інший сорт, значною мірою може змінюватися урожайність, якість урожаю, довговічність кущів, а також стійкість їх до несприятливих умов зовнішнього середовища. Придатні для поширення сорти філоксеростійких підщеп повинні відповідати основним вимогам – хороша адаптація до даних ґрунтово-кліматичних умов, високий афінітет з культурними сортами-прищепами, морозостійкість і посухостійкість, висока стійкість до кореневої форми філоксери та інших шкідників і хвороб.

Полеві дослідження проведені у СФГ «Арія-Н» (с. Некрасово Красногвардейського р-ну АР Крим) та ДП АФ «Магарач» (с. Віліне Бахчисарайського р-ну АР Крим).

Матеріалом для досліджень є щеплені

Проводили дослідження щодо регенерації та якості щепленого садивного матеріалу винограду з використанням нових підщеп. Результати показали, що процеси регенерації у чубуків, щеплених на підщепі Гравесак, знаходяться на рівні контролю Кобер 5ББ. Різко знизилась активність у саджанців, щеплених на підщепі Феркаль, нижче. Вплив підщепних компонентів на вихід якісного щепленого садивного матеріалу винограду є достовірним та суттєвим (86,2%).

Ключеві слова: виноград, підщепка, чубуки, якість щеплення, регенерація.

чубуки від настільного щеплення. Для закладення дослідів для щеплення відбирали чубуки підщеп Кобер 5 ББ, 41 Б, Гравесак та Феркаль діаметром 7,0-8,0 мм. Для щеплення використовували прищепи Каберне-Совіньон та Совіньон зелений. Щеплення виконували механізованим засобом за допомогою пристрою УПВ-2. Утворення стикових компонентів здійснювали омегаподібним ножом, з виконанням шипу на підщепі та пазу на прищепі. Після щеплення апікальну частину прищеплених чубуків парафінували, потім їх заклали на консервацію (3 дні). Дослід закладали у 3-разовій повторності (1 повторність – 150

шт. щеп). Стратифікацію щеплених чубуків проводили на воді. Після стратифікації та загартування (10 днів) щепи висаджували в шкільку ДП АФ «Магарач».

Проводили наступні обліки та спостереження: облік утворення калюсу в місці зростання компонентів щеплення; утворення коренів під вічком, калюсу, кореневих зачатків і коренів на базальній частині щеплених чубуків; приживаність щеплених чубуків у шкільці; облік виходу саджанців винограду. При виконанні цих досліджень використовували відповідні методики [1-9].

Після проходження стратифікації встановили (табл. 1), що кількість щеплених

Таблиця 1

Показники якості щеплення сорту винограду Каберне-Совіньон на досліджених підщепках

Прищепка	Підщепка	Кількість зроблених щеп, шт.	Вихід щеп після стратифікації з круговим калюсом		Кількість щеп без калюсу та з мертвим вічком	
			шт.	%	шт.	%
Каберне-Совіньон	Кобер 5 ББ (контроль)	150	133	88,7	17	11,3
		150	137	91,3	13	8,7
		150	135	90,0	15	10,0
	середнє	150	135	90,0	15	10,0
	Гравесак	150	130	86,7	20	13,3
		150	135	90,0	15	10,0
		150	125	83,3	25	16,7
	середнє	150	130	86,7	20	13,3
	41 Б (контроль)	150	133	88,7	17	11,3
		150	133	88,7	17	11,3
		150	130	86,7	20	13,3
	середнє	150	132	88,0	18	12,0
	Феркаль	150	110	73,3	40,0	26,7
		150	112	74,7	38,0	25,3
		150	114	76,0	36,0	24,0
середнє	150	112	74,7	38,0	25,3	

Таблиця 2

Показники якості щеплення сорту винограду Совіньон зелений на досліджених підщепках

Прищепка	Підщепка	Кількість зроблених щеп, шт.	Вихід щеп після стратифікації з круговим калюсом		Кількість щеп без калюсу та з мертвим вічком	
			шт.	%	шт.	%
Совіньон зелений	Кобер 5 ББ (контроль)	150	132	88,0	18	12,0
		150	138	92,0	12	8,0
		150	135	90,0	15	10,0
	середнє	150	135	90,0	15	10,0
	Гравесак	150	123	82,0	27	18,0
		150	121	80,7	29	19,3
		150	125	83,3	25	16,7
	середнє	150	123	82,0	27	18,0
	41 Б (контроль)	150	132	88,0	18	12,0
		150	128	85,3	22	14,7
		150	130	86,7	20	13,3
	середнє	150	130	86,7	20	13,3
	Феркаль	150	110	73,7	40	26,7
		150	100	66,7	50	33,3
		150	96	64,0	54	36,0
середнє	150	102	68,0	48	32,0	

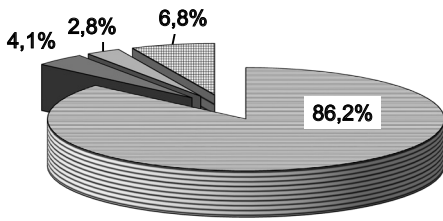

Рис. Вплив факторів підщепи та прищепи винограду на якість щеп:

- фактор підщепи
- фактор прищепи
- ▨ взаємодія факторів
- ▤ випадкова мінливість

чубуків з круговим калюсом, кореневими бугорками та живими вічками у комбінації Каберне-Совіньон х Кобер 5 ББ складає 90% від зроблених щеп. У сорто-підщепній комбінації Каберне-Совіньон х Гравесак отримано 86,7% щеплених чубуків з круговим калюсом. Вихід щеп з круговим калюсом, кореневими бугорками та живим вічком у сорту Каберне-Совіньон на підщепному сорті 41 Б досягає 88%, у той час як на підщепному сорті Феркаль тільки 74,7%.

Після проходження процесу стратифікації встановлено (табл. 2), що кількість щеплених чубуків з круговим калюсом, кореневими бугорками та живим вічком у сорту Совіньон зелений х Кобер 5 ББ досягає 90% від зроблених щеп. У сорто-підщепній комбінації Совіньон зелений х Гравесак отримано 82,0% щеплених чубуків з круговим калюсом. Вихід щеп з круговим калюсом, кореневими бугорками та живим вічком у сорту Совіньон зелений на підщепному сорті 41 Б складає 86,7%, а на сорті Феркаль – тільки 68,0%.

Дослідження проведених щеплень дозволяє визнати з достовірністю не нижче 0,957, що вплив підщеп та прищеп на якість

Результати дисперсійного аналізу якості щеп винограду в залежності від факторів підщепи та прищепи

Таблиця 3

Джерело варіації	Сума квадратів	Ступінь свободи	Середній квадрат	F емпіричне	F критичне	P
Підщепи	1641,346	3	547,115	101,448	3,009	0,001
Прищепи	78,961	2	39,480	7,321	3,403	0,003
Взаємодія факторів	53,699	6	8,950	1,660	2,508	0,174
Випадкова мінливість	129,433	24	5,393			

щеп є достовірним (табл. 3).

Компоненти щеп, як підщепи, так і прищепи, істотно відрізнялися один від одного за силою дії. Недостовірним виявився вплив взаємодії підщеп та прищеп на вихід щеп з круговим калюсом, кореневими бугорками та набубнявленим і пророслим вічком ($F_{\text{емпіричне}} < F_{\text{критичне}}$).

Результати показують виразний вплив підщеп на якість щеп (рис.), тобто за виходом якісних щеп найбільші відмінності спостерігали серед підщеп. Сила дії прищеп виявилася меншою. Сумарний вплив компонентів щеплення дуже сильно позначався на виході якісних щеп (90,3%).

Таким чином, вихід щеплених саджанців після стратифікації, а отже і процеси регенерації у чубуків, щеплених на підщепі Гравесак, знаходяться на рівні контролю Кобер 5ББ. Вивчення саджанців, щеплених на підщепі Феркаль, показало, що їх різогенна активність нижча. Дослідження щеплення сортів Каберне-Совіньон та Совіньон зелений на чотири підщепи дозволяє визнати з достовірністю не нижче 0,957, що вплив підщепних компонентів на вихід якісного щепленого садивного матеріалу винограду є достовірним та суттєвим (86,2%).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- ГОСТ 166:89 Штангенциркули. Технические условия (Штангенциркули. Технические условия).
- Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. – М.: Колос, 1979. – 296 с.
- ДСТУ 4390:2005 Саджанці винограду та чубуки виноградної лози. Технічні умови.
- Лазаревский М.А. Изучение сортов винограда. Изд-во Рост. ун-та, 1963. – 152 с.
- Малтабар Л.М. Технология производства привитого виноградно-посадочного материала. Учебное пособие. Краснодар, 1975. – 95 с.
- Методические рекомендации по агротехническим исследованиям в виноградарстве Украины. – Ялта, 2004. – 264 с.
- Методичні рекомендації щодо застосування фітосанітарного контролю у захисті промислових виноградних насаджень півдня України від шкідників і хвороб. – Ялта, 2006.
- Мишуренко А.Г. Выращивание привитых саженцев винограда. К., 1962. – 228 с.
- Терещенко А.П. Производство привитого посадочного материала винограда. Симферополь: Таврия, 1992. – 102 с.

Поступила 04.03.2013
 © В.П.Клименко, 2013
 © М.М.Борисенко, 2013
 © Н.Л.Студенникова, 2013
 © А.І.Рачинська, 2013
 © О.В.Разгонова, 2013
 © З.В.Котоловец, 2013
 © С.Г.Максєв, 2013
 © В.О.Володін, 2013